

A 85 ÉVES DR. RALOVICH BÉLA MUNKÁSSÁGA

A kiadvány a 85 éves dr. Ralovich Béla gazdag életútját és munkásságát méltatja. A kötet alapját az az ünnepi ülés adja, amelyet 2022. április 21-én tartottak a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ és a Magyar Higiénikusok Társasága szervezésében, helyileg az MTA Könyvtárában. A kötetet dr. Páldy Anna, a Magyar Higiénikusok Társaságának elnöke állította össze. A maga nemében nem tudományos előadások/dolgozatok gyűjteménye, hanem Ralovich Béla tanár úr tudományos életének, szakmai-közéleti jelentőségének, a magyar higiéné kutatás, mikrobiológia és részben az orvostudomány és egészségügyi igazgatás egy-egy jellegzetes pillanatának bemutatása. A könyv gazdagon illusztrált korabeli fényképfelvételekkel, így kortörténeti, orvostörténeti jelentősége is van.

A bevezető gondolatokat dr. Páldy Anna fogalmazta meg. Röviden vázolta Ralovich Béla szakmai életének főbb állomásait, amely a Pécsi Orvostudományi Egyetem (POTE) Mikrobiológiai Intézetében kezdődött 1960-ban prof. dr. Rauss Károly irányításával. (Rauss Károlyról a kiadvány több szerzője is szeretettel, tisztelettel emlékezik meg. A sors érdekessége, hogy Rauss Károly e recenzió írójának anyai nagybátyja volt.) Kandidátusi fokozatot, majd az MTA doktora címet szerzett. A Nottinghami Egyetemen tett tanulmányútját követően Ralovich Béla a POTE Közegészségtani és Járványtani Intézetében folytatta munkáját, ahol egyetemi docenssé nevezték ki. Az 1988-at követő négy évben az Országos Húsipari Kutatóintézetben dolgozott, majd 1992-től a Népjóléti/Egészségügyi Minisztérium munkatársa volt főtanácsos, majd szakfőtanácsos munkakörben, egészen a 1999-ben kért nyugdíjazásáig. Ebben a funkciójában kilenc szakmai kollégium tevékenységét gondozta, irányította, köztük a Laboratóriumi Vizsgálatok Szakmai Kollégiumának munkáját is, így abban az időben e recenzió készítőjének is napi kapcsolata volt Ralovich Bélával.

Dr. Monok István, az MTA Könyvtár és Információs Központ főigazgatója, majd prof. dr. Oláh Edit akadémikus, a rendezvény díszvendége, méltatták Ralovich Béla munkásságát.

A könyv egyik fő fejezete prof. dr. Emödy Levente emeritus egyetemi tanár visszaemlékezése *Út a múltból a jelenig: egy ötvenöt éves szakmai kapcsolat és barátság története* címmel. Emödy Levente – akinek Ralovich Béla mikrobiológiából gyakorlatvezetője volt, és később Emödy doktor mellette dolgozott – a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karának Orvosi Mikrobió-

lógiai és Immunitástani Intézetét vezette, mint Rauss Károly, majd az őt követő Kétyi Iván utódja. Emödy Levente kiemelte, hogy Ralovich Béla nemzetközi hírnevét a liszteriózis kutatásával alapozta meg. A kórokozó kimutatására szelektív táptalajt dolgozott ki, és ő szervezhette 1972-ben, majd 1988-ban a liszteriózissal foglalkozó világkongresszust Pécsen. Munkássága elismeréseként Ralovich Bélát 1974-ben beválasztották az „International Committee of Systemic Bacteriology” testületébe. Végezetül a szerző bemutat huszonegy olyan közleményt, amelyet Ralovich Bélával közösen írtak az 1969-et és 2019-t átívelő ötven évben.

Dr. Balogh Sándor emeritus professzor, a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar Alapellátási Intézetének volt igazgatója meleg szavakkal emlékezik meg Ralovich Bélához fűződő szakmai kapcsolatáról és a sok-sok egyetemi és személyes emlékről, az együtt dolgozásról a Népjóléti Minisztériumban.

Dr. Barcs István mikrobiológus, a Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar Epidemiológiai Tanszékét irányította 2020-ig. Az orvosi mikrobiológiához kapcsolódó területeken dolgozott, először a Fővárosi László Kórházban, majd az Országos Bőr- és Nemikórtani Intézetben, az Országos Közegészségügyi Intézet Fágkutató Osztályán. A Központi Honvédkórház Mikrobiológiai Laboratóriumának, majd a Fővárosi Bajcsy-Zsilinszky Kórház Klinikai Mikrobiológiai Laboratóriumának megszervezője és első osztályvezetője volt. Köszöntő dolgozatában kiemeli Ralovich Béla tudományos munkásságának polihisztor jellegét. Érdekes tanulmánya megvallottan szubjektív jellegű, és visszatükröződik belőle a pályatárs tisztelete, a megbecsülés, a történelmi távlatokban gondolkodó ember elismerése.

A kötet – Ralovich Béla köszönő szavait követően – addendummal végződik, amelyben felsorolják Ralovich tanár úr harmincöt könyvét és jegyzetét, 258 közleményét, a munkájával foglalkozó ismertetéseket és hivatkozásokat.

Kinek ajánlható ezen ünnepi kiadvány elolvasása? Egyrészt mindenkinek, aki ismeri dr. Ralovich Béla tudományos aktivitását, örökmozgó személyiségét, mert talán a mikéntekről is képet kapunk. Jó szívvel ajánlom mindazoknak, akik – bár nem ismerik Ralovich Bélát – bepillantást akarnak nyerni a 20. század második felének egyetemi világába, minisztériumi rejtelmibe, és szeretnék megérteni azt, hogy a fejlett világhoz képest igen szerény anyagi eszközökkel, siralmas kutatási műszerparkkal miként alkothattott a magyar orvostudomány maradandó értékeit, és miként adhatott nemzetközileg is meghatározó egyéniséget a világnak.

(Páldy Anna szerkesztő: A 85 éves Dr. Ralovich Béla munkássága. Székesfehérvár: AlphaVet Kiadó, 2023)

Kovács L. Gábor

az MTA rendes tagja, emeritus egyetemi tanár
Pécsi Tudományegyetem